

Wiad. entomol.	30 (2): 69-83	Poznań 2011
----------------	---------------	-------------

Nowe dane o występowaniu kobielatkowatych (Coleoptera: Anthribidae) w Polsce

New records of occurrence of fungus weevils (Coleoptera: Anthribidae)
in Poland

Marek WANAT¹, Paweł JAŁOZYŃSKI¹, Marek MIŁKOWSKI²,
Rafał RUTA³, Janusz SAWONIEWICZ⁴

¹ Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego, ul. Sienkiewicza 21, 50-335 Wrocław; e-mail: wanatm@biol.uni.wroc.pl, pawel.jaloszynski@biol.uni.wroc.pl

² ul. Królowej Jadwigi 19 m. 21, 26-600 Radom; e-mail: milkowski63@wp.pl

³ Zakład Bioróżnorodności i Taksonomii Ewolucyjnej, Instytut Zoologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego, ul. Przybyszewskiego 63/77, 51-148 Wrocław; e-mail: scirtes@biol.uni.wroc.pl

⁴ ul. Gedymina 62, 15-133 Białystok

ABSTRACT: New records of 14 species of Anthribidae (including Urodontinae) from Poland are given. Reasons of inadequate record frequency compared to actual commonness of many fungus weevil species are discussed, and identified as primarily associated with mycetophagy and cryptic habits of adult beetles. A high efficiency of FIT and Moericke's traps in collecting anthribids is noticed.

KEY WORDS: Coleoptera, Anthribinae, Choraginae, Urodontinae, fungus weevils, new records, distribution, Poland.

Jak wynika z opublikowanych dotąd filogenez nadrodziny Curculionoidea (m.in. KUSCHEL 1995; MARVALDI i in. 2002, 2009), kobielatkowate są pierwotną grupą ryjkowców (Curculionoidea), liczącą na świecie blisko 4000 opisanych gatunków (RHEINHEIMER 2004), ale nielicznie reprezentowaną w Europie i całej zachodniej Północnej Ameryce (TRÝZNA, VALENTINE 2011; ALONSO-ZARAZAGA 2011). Z Polski wykazano 23 gatunki (WANAT, MOKRZYCKI 2005), w większości uznawane za rzadkie i bardzo rzadkie, co zdawałyby się potwierdzać stosunkowo niewielka liczba publikowanych na ich

temat doniesień faunistycznych (BURAKOWSKI i in. 1992). Przekonanie to okazuje się błędne w przypadku co najmniej połowy krajowych gatunków, których skąpa reprezentacja w kolekcjach entomologicznych wynika przede wszystkim z ich skrytego trybu życia oraz specyficznej biologii, skutkującej bardzo lokalnym występowaniem w terenie. Zdecydowana większość Anthribidae to mycetofagi związane z określonymi gatunkami grzybów rozkładających drewno – przeważnie workowców (*Ascomycota*), co jest rzadkością wśród chrząszczy, preferujących raczej różne grupy podstawczaków (*Basidiomycota*). Choć generalnie szeroki i niewyspecjalizowany ryjek nie odgrywa u kobielatek większej roli w przygotowaniu miejsca złożenia jaj, ich larwy są typowymi endofagami, tak jak inne saproksyliczne ryjkowce. Jaja umieszczane są wewnątrz przegrzybiałego drewna przy pomocy charakterystycznego dla tej rodziny (z wyjątkiem Urodontinae) twardego i ząbkowanego z zewnątrz pokładełka (HOLLOWAY 1982; OBERPRIELER i in. 2007).

Jako chrząszcze rozwijające się kosztem przerastającej drewno grzybni, a nie efemerycznych i sezonowych owocników, mycetofagiczne kobielatki odznaczają się generalnie długim okresem pojawu imagines, które poławiane są od wiosny do jesieni. Większość krajowych gatunków przejawia jednak typowe w tej rodzinie wygórowane preferencje termiczne, a szczyt ich pojawu przypada na miesiące letnie (VI–VIII). Wnioski takie nasuwają się m.in. po analizie materiału z całosezonowych pułapek ekranowych i Moerickego, które okazały się bardzo skuteczną metodą odłowu wybranych gatunków Anthribidae. Z kilku żółtych misek wiszących przez kilka sezonów w niedużym, starym ogrodzie w Białymstoku, uzyskano w sumie ponad 60 okazów reprezentujących sześć gatunków. Równie efektywne okazały się pułapki Moerickego wystawiane w naturalnych środowiskach leśnych.

W Polsce chrząszcze te nigdy nie były przedmiotem intensywniejszych studiów faunistycznych i nagminnie pomijano je w zbiorczych publikacjach traktujących o różnych grupach ryjkowców. Jako ostatnie doczekały się też klucza do oznaczania gatunków (CMOLUCH 1989), a od wydania katalogu tej rodziny (BURAKOWSKI i in. 1992) poświęcono im tylko jedną obszerniejszą publikację faunistyczną (STACHOWIAK 2002), nie licząc rekordów rozproszonych w kilkunastu szerszych opracowaniach ekologicznych i faunistycznych. W niniejszej pracy podajemy pochodzące z naszych zbiorów nowe dane dotyczące 14 gatunków, dające pełniejszy obraz ich faktycznego rozpowszechnienia w Polsce.

Dane pogrupowano wg krain zgodnie z „Katalogiem fauny Polski” (BURAKOWSKI i in. 1992). Użyte inicjały i skróty: coll. – kolekcja, cult. – wyhodował, jez. – jezioro, JS – Janusz SAWONIEWICZ, KFP – BURAKOWSKI i in. 1992, leg. – zebrał, MM – Marek MIŁKOWSKI, MW – Marek WANAT,

o. – oddział leśny, obs. – obserwował, PJ – Paweł JAŁOSZYŃSKI, PK – park krajobrazowy, PN – park narodowy, rez. – rezerwat, RR – Rafał RUTA, vic. – okolice, ZPK – zespół przyrodniczo-krajobrazowy, rz. – rzeka; gwiazdką [*] oznaczono krainy KFP, z których dany gatunek wykazywany jest po raz pierwszy. W nawiasach podano czteroznakowy kod kwadratu UTM 10 × 10 km.

Autorzy składają podziękowania wszystkim wymienionym w tekście osobom za przekazanie danych i okazów.

Anthrribus nebulosus FORSTER, 1770

- Pojezierze Mazurskie: jez. Dręstwo ad Woźnawieś, o. 65 (FE15), 8 VI 1998 – 2 exx., leg. MW; Goniądz (FE12)30 V 2002 – 3 exx., wierzby na starym wysypisku śmieci, leg. MW; Kolonia Zabiele ad Dolistowo (FE33), 17 V 2003 – 5 exx., przydrożne jesiony *Fraxinus excelsior* L., leg. MW; Biebrzański PN, (Basen Środkowy) Obwód Ochronny Kapice, Góry Kalejtki (FE13), 12 V 2001 – 1 ex., leg. MW, rez. „Czerwone Bagno”, o. 187 (FE14), 17 V 2001 – 1 ex., leg. MW, (Basen Górny) Góra Rogowo ad Sztabin (FE34), 21 V 2003 – 1 ex., leg. MW; Puszcza Borecka, Kuty (EF60), 24 VII 1985 – 1 ex., leg. JS.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Piła - Kalina (XU18), 2 V 2010 – 2 exx., strząśnięte z gałęzi dębu, leg. RR; Poznań, park miejski Cytadela (XU30/XU31), 7 V 1998 – 1 ex., leg. PJ; Rogalin vic. (XT38) ad Poznań, 9 V 1998 – 1 ex., leg. PJ; Włocławek vic. (CD63), 3 V 1998 – 1 ex., leg. PJ; Ruda Milicka (XT61), 3 V 1999 – 3 exx., leg. MW; Wiechlice ad Szprotawa, lotnisko (WT41), 18 V 2006 – 2 exx., leg. MW; Strugi ad Antonin, o. 71, 72 (XT91), 23–27 VII 2010 – 14 exx., leg. MW; rez. „Wydymacz” ad Antonin (XT91), 25 VII 2010 – 4 exx., leg. MW; Goszczyn ad Antonin (XT91), 29 VII 2010 – 2 exx., leg. MW.
- Podlasie: szosa Karwowo – Mścichy (EE92), 8 V 2001 – 1 ex., leg. MW; Sojczynek, o. 210 (FE02), 31 V 2002 – 1 ex., leg. MW; Sambory – Wizna (ED99), 22 V 2003 – 3 exx. na poboczu szosy, leg. MW; Biebrzański PN, (Basen Dolny) Barwik (FE01), 20 VI 2001 – 4 exx., leg. MW, Grobla Honczarowska (FE00), 10 V 2001 – 9 exx., leg. MW; Rutkowskie (EE90), 11 V 2001 – 6 exx., leg. MW; Narwiański PN (otulina), Kreta ad Łupianka (FD27), 28 V 2003 – 1 ex., leg. MW; Mielnik ad Siemiatycze, ZPK „Głogi” (FD30), 13 VII 2002 – 1 ex., 29 V 2004 – 1 ex., 28 VI 2005 – 1 ex., leg. MW, 18 VI 2002 – 2 exx., leg. JS; Białystok, rez. „Antoniuk” (FD49), 7 VI 2001 – 9 exx., 11 VII 2001 – 8 exx., 3 VI 2002 – 9 exx., 19 VIII 2002 – 17 exx., 17 X 2002 – 1 ex., głównie z pułapek Moerickego, leg. JS; Białystok - Pietrasze (FD49), 13 V 2001 – 1 ex., 12 VI 2001 – 10 exx., z pułapek Moerickego w ogrodzie, leg. JS; rez. „Jesionowe Góry” ad Czarna Biało-

- stocka (FE51), 23 VI 2002 – 1 ex., 17 VIII 2002 – 4 exx., z pułapek Moerickego, leg. JS; rez. „Kulikówka” ad Białystok (FE30), 26 VI 2003 – 2 exx., z pułapek Moerickego, leg. JS; Sobiborski PK, Sobibór (FC80), 15 V 2002 – 1 ex., leg. MW; Wołczyzny (FC80), 6 VII 2002 – 1 ex., zarośla nad Bugiem, leg. MW; Małoziemce (FB79), 20 VIII 2003 – 1 ex., dolina Bugu, leg. MW.
- Puszcza Białowieska: Gruszki (FD85), 17 VII 1999 – 1 ex., łąki i brzeg Narewki, leg. MW; rez. „Sitki” (FD83), 24 VII 2001 – 2 exx., leg. JS; rez. „Starzyna” vic. (FD72), 1 V 2002 – 1 ex., leg. RR; Puszcza Białowieska, o. 186c (FD85), 29 IV 2002 – 1 ex., leg. RR; Białowieski PN, o. 313C (FD84), 12 VI 2001 – 1 ex., polana śródleśna, leg. MW, o. 84C (FD95), 15 VI 2001 – 2 exx., polana śródleśna, leg. MW.
  - Nizina Mazowiecka: Puszcza Kozienicka, Dąbrowa Kozłowska (EC10), 16 VI 2006 – 1 ex., z otrząsania gałęzi dębu, leg. MM; Kieszek (EC20), 25 V 2009 – 1 ex., w podszycie, leg. MM; Kampinoski PN, „Ćwiekowa Góra” ad Pociecha (DC89), 29 V 2010 – 6 exx., leg. RR i MW.
  - Śląsk Dolny: Oleśnica - Bystre (XS67), 4 V 1974 – 1 ex., leg. D. TARNAWSKI (coll. MW); Sulistrowiczki (XS23), 4 V 1986 – 1 ex., leg. MW; Szczędrowe ad Wrocław (XS57), 22 VI 1997 – 3 exx., 2 V 1999 – 2 exx., leg. MW; rez. „Wzgórze Joanny” ad Milicz (XT50), 12 V 1997 – 4 exx., leg. MW; Chrzastawa Mała (XS66), 9 V 1999 – 3 exx., leg. MW; Grodzanów (XS17), 1 V 1993 – 11 exx., leg. MW; Lubiąż (XS08), 1 V 1993 – 1 ex., leg. MW; Prawików ad Lubiąż (XS07), 1 V 1993 – 2 exx., 1 V 2001 – 7 exx., leg. MW; Paniowice ad Uraz (XS37), 1 V 2005 – 12 exx., leg. MW; Wrocław - Świniary (XS37), 2 V 1993 – 4 exx., nad Widawą, leg. MW; Wrocław - Marszowice (XS37), 4 V 2003 – 11 exx., leg. MW; Wrocław - Kozanów (XS46), 1 V 2005 – 1 ex., leg. K. ŻUK; Wrocław - Ostrów Tumski (XS46), 5 V 2006 – 1 ex., leg. MW; Wrocław - Pracze Odrzańskie (XS37), 11 V 2008 – 6 exx., leg. MW; Barzyna ad Namysłów (XS85), 3 V 2006 – 2 exx. na porębie, leg. MW; Henryków ad Strzelin (XS41), 6 V 1986 – 1 ex., leg. MW; Oława, rez. „Zwierzyniec” (XS64), 8 V 1994 – 1 ex., leg. MW.
  - Wyżyna Małopolska: Spała (DC40), 10 V 1997 – 1 ex., leg. MW; Rogów ad Koluszki (DC24), 20 V 1978 – 1 ex., w arboretum, leg. MW, VII–VIII 1997 – 1 ex. z pułapki Moerickego, leg. JS, uroczysko „Zimna Woda” (DC24), 12 VI 1997 – 1 ex., leg. JS; Popień ad Koluszki (DC23), 10 V 1977 – 1 ex., leg. B. SOSZYŃSKI (coll. MW); Dąbrówka Duża ad Brzeziny (DC14), 15 VII 1974 – 1 ex., leg. J. CZARNECKI (coll. MW); Puszcza Kozienicka, Wsola - Józefówek (EC10), 6 V 1998 – 1 ex., na gałęzce kruszyny w lesie sosnowym, leg. MM; Radom - Borki (EB09), 25 III 2000 – 1 ex., na pniu ściętej jabłoni w ogrodzie, leg. MM; Rajec

- Szlachecki (EB19), 18 VII 2009 – 1 ex., leg. MM; Radom (EB19), os. XV-lecia, 16 IV 2010 – 1 ex., na ścianie bloku, leg. MM; Radom - Rajec Letnisko (EB19), 23 V 2001 – 1 ex., w pułapce Moerickego na świerku, leg. MM; Radom - Las Kapturski (EB09), 6 V 2000 – 1 ex., spadł z dębu, 12 II 2001 – 1 ex., w spróchniałej gałęzi dębu, 12 II 2001 – 2 exx., w grubej korze pnia topoli, 29 V 2001 – 1 ex., na sęgu sosnowym, 17 V 2004 – 1 ex., na żdźbłę trawy, 5 X 2004 – 1 ex., w szczelinach kory topoli, 29 X 2005 – 1 ex., w próchnie u podstawy dębu, leg. MM; Chomętów (EB18) ad Radom, 25 IV 2000 – 1 ex., spadł z dębu na skraju lasu, leg. MM; Puszcza Kozienicka, Owadów (EC10), 16 VI 2006 – 1 ex., z otrząsania gałęzi świerka, leg. MM; Przedborski PK, rez. „Oleszno” (DB34), 3 V 2008 – 1 ex., leg. MW.
- Roztocze: Biała Góra ad Tomaszów Lubelski (FA79), 6 VI 1987 – 1 ex., leg. D. IWAN (coll. MW).
  - Sudety Zachodnie: Wleń (WS45), Góra Zamkowa, 1 V 1998 – 1 ex., leg. MW; rez. „Torfowisko pod Zieleńcem” (XR07), 23 VI 2004 – 5 exx., leg. MW; Siedmica ad Bolków (WS74), 1 V 1998 – 1 ex., leg. MW; rez. „Wąwóz Myśluborski” (WS75), 21 V 1995 – 3 exx., 30 IV 1999 – 1 ex., leg. MW.
  - Beskid Zachodni: Zawoja (CA90), 18 VI 2003 – 1 ex., podmokła łąka, leg. RR.
  - Beskid Wschodni: Brylińce ad Przemyśl (FA10), 2 VI 1997 – 3 exx., leg. MW.
  - *Pieniny: Trzy Korony (DV57), 28 V 1954 – 1 ex., leg. A. SZUJECKI (coll. MW); Wąwóz Homole (DV67), 22 VI 1984 – 1 ex., leg. A. JADWISZCZAK (coll. MW).

Zdecydowanie najpospolitszy gatunek kobielatki w Polsce, podawany wielokrotnie z wszystkich krain z wyjątkiem Bieszczadów. Łowiony regularnie od początku V do końca sezonu, drapieżny, rozwija się kosztem nieruchomych samic czerwców (Coccoidea) zasiedlających różne drzewa i krzewy iglaste i liściaste. Według KUSCHELA (1995) larwy żywią się jajami tychże czerwców.

Anthribus fasciatus FORSTER, 1770

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Ruda Milicka (XT61), 3 V 2002 – 1 ex., na grobli, leg. MW; Ślesin W (XU79), 4 V 2004 – 1 ex., skarpy z dębami, leg. RR

W Polsce gatunek znacznie rzadziej spotykany niż poprzedni, notowany z mniej niż połowy krain, niemal wyłącznie na zachód od Wisły.

Platyrhinus resinusus (SCOPOLI, 1763)

- Pobrzeże Bałtyku: rez. „Bielawskie Błoto” (CF27), 28 VII 1985 – 1 ex., leg. B. SOSZYŃSKI (coll. MW).
- Pojezierze Pomorskie: jez. Czapla vic. (WV43), 4 VI 1995 – 1 ex., 20 VI 1995 – 1 ex., 28 VI 1995 – 1 ex., leg. A. BRZOSKO (coll. RR).
- *Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Skoroszów (XT50), 27 IX 1992 – 1 ex., na pieńku buka, 27 VII 1995 – 1 ex., leg. MW; rez. „Buczyna Szprotawska” (WT40) vic., 19 V 2007 – 2 exx., leg. RR et K. ŻUK; Kuźniczka (WU86) ad Wieleń, VI 2004 – 1 ex., buczyna nad rz. Bukówką, obs. RR.

Największa europejska kobielatka, żyjąca w martwych pniach i kłodach różnych drzew liściastych, w większych kompleksach leśnych (najczęściej w buczynach, łęgach i grądach). W Polsce rzadko spotykana, ale stwierdzona w większości krain od Pobrzeża Bałtyku po Karpaty i Sudety.

Platystomos albinus (LINNAEUS, 1758)

- Pojezierze Pomorskie: jez. Czapla vic. (WV43), 3 V 1995 – 1 ex., 20 VI 1995 – 1 ex., leg. A. BRZOSKO (coll. RR); Kujan (XV41), 23 VII 1998 – 1 ex., składnica drewna, leg. RR; Piła - Gładyszewo (XU19), oddz. 202, 24 IV 1999 – 1 ex., leg. RR.
- Pojezierze Mazurskie: Wigierski PN, Sobolewo (FE39), 3 VI 2005 – 1 ex., przy moście na Czarnej Hańczy, leg. MW; Biebrzański PN, (Basen Środkowy) Osowiec Twierdza (FE02), 1 VIII 1996 – 1 ex., leg. MW, rez. „Czerwone Bagno” ad Leśniczówka Grzędy (FE14), 1 VIII 1998 – 1 ex., leg. MW.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Włocławek (CD63/CD73), 15 V 1976 – 1 ex., leg. K. MINTUS (coll. MW); Ostromecko (CD19), VII 1977 – 1 ex., leg. RODOWICZ (coll. MW); Toruń (CD37), V 1979 – 1 ex., leg. J. BUSZKO (coll. MW); Piła, Jez. Piaszczyste vic. (XU18), 31 III 1997 – 1 ex., leg. RR; Rogalin vic. (XT38) ad Poznań, 5 VI 1996 – 1 ex., leg. PJ; Puszczykowo vic. (XT29) ad Poznań, 18 V 1997 – 1 ex., 26 IV 1998 – 1 ex., leg. PJ; Skoroszów (XT50), 27 VII 1995 – 2 exx., leg. MW; Puszcza Rzepińska, Drzewce (WT08), 4 VII 2003 – 1 ex., dolina Pliszki, leg. MW; Pobiel (XT21), 13 V 2001 – 1 ex., leg. K. ŻUK; rez. „Wydymacz” ad Antonin (XT91), 25 VII 2010 – 1 ex., leg. MW; Strugi ad Antonin, o. 71, 72 (XT91), 26–27 VII 2010 – 2 exx., leg. MW; Las Wysocko ad Przygodzice, o. 17 (YT02), 31 VII 2010 – 1 ex., leg. MW.
- Nizina Mazowiecka: Puszcza Kozienicka: Marianów (EC21), 14 VI 1997 – 1 ex., na pociętym drewnie osiki, leg. J. SIEKIERSKI, coll. MM, Dąbrowa Jastrzębska (EC10), 26 VI 2005 – 1 ex., na pniu ściętej sosny, leg. MM,

- Jastrzębia (EC10), 18 VI 2002 – 2 exx., leg. MM, Brzóza, park (EC21), 23 IV 2004 i 1 V 2004 – 2 exx., wyhodowane z gałęzi grabu, leg. et cult. MM, Jaśce (EC20), 29 IV 2010 – 1 ex., leg. G. STĘPIEŃ.
- Podlasie: Osowiec Twierdza (FE02), torfowisko „Łosia Biel”, 22 VII 1997 – 1 ex., 30 VIII 1998 – 1 ex., leg. MW; Biebrzański PN, (Basen Dolny) Pogorzały (FE00) – 1 ex., leg. MW; Sośnia (FE02), 7 VIII 2004 – 1 ex., 20 IX 2004 – 1 ex., z pułapki Moerickego, leg. JS; Sośnia - Marachy (FE02), 25 V 2003 – 1 ex., leg. MW; Mielnik ad Siemiatycze, ZPK „Głogi” (FD30), 18 VI 2002 – 1 ex., 17 VII 2002 – 1 ex., 18 X 2003 – 1 ex., z pułapek Moerickego, leg. JS; rez. „Grąd Radziwiłłowski” ad Nurzec (FD40), 18 VII 2002 – 2 exx., z pułapek Moerickego, leg. JS; rez. „Jesionowe Góry” ad Czarna Białostocka (FE51), 12 VII 2003 – 1 ex., leg. JS; Sobibór, Popówka (FC80), 9 VII 2001 – 2 exx., 22 VII 2001 – 1 ex., leg. MW.
  - Puszcza Białowieska: Białowieża (FD94), 14 VI 1997 – 1 ex. na sęgu olchowym, leg. MM; Topiło, o. 664a (FD73), 24 VII 2001 – 1 ex., leg. JS; Topiło (FD73), 6 VIII 2000 – 1 ex., 11 VI 2003 – 1 ex., z pułapki Moerickego w łęgu, leg. JS; Białowieski PN, o. 314 (FD94), most na Orłówce, 26 IX 1998 – 1 ex., leg. MW, „Kosy Most” (FD95), 20 VI 2000 – 1 ex., leg. MW; Puszcza Białowieska, o. 442 (FD84), 20 V 1999 – 1 ex., leg. MW.
  - Śląsk Dolny: Paniowice ad Uraz (XS37), 1 V 2005 – 1 ex., leg. MW; Wrocław - Wojnow (XS56), 29 VI 1997 – 6 exx., leg. MW, 14 V 2006 – 2 exx., leg. RR; Barzyna ad Namysłów (XS85), 3 V 2006 – 1 ex., poręba, leg. MW.
  - Wyżyna Małopolska: Radom - Las Kapturski (EB09), 29 IV 1993 – 1 ex., 29 V 1998 – 1 ex., leg. MM; Radom - Krzewień (EC10), 24 VII 2005 – 1 ex., na pożarzysku, leg. MM; Radom - Nowa Wola Gołębiowska (EB19), 3 VI 1998 – 1 ex., na liściu porzeczki czarnej, leg. MM; Pilczyca ad Kluczewsko (DB24), 2 V 2008 – 1 ex., brzeg Czarnej Włoszczowskiej, leg. MW.
  - Sudety Zachodnie: Łężyce vic. (WR98), otulina PN Gór Stołowych, 5 V 2007 – 2 exx., leg. RR et K. ŻUK.
  - Beskid Wschodni: Rymanów Zdrój (EV68), 2 VII 1995 – 1 ex., leg. J. PLUCIŃSKI (coll. MW).
  - Bieszczady: Moczarne (FV14), 14 VII 1984 – 1 ex., leg. C. WATAŁA (coll. MW).

Efektowny i najlepiej znany przedstawiciel rodziny w naszej faunie, pospolity ale nieliczny na całym obszarze kraju z wyjątkiem trzech najmniejszych krain górskich i Wzgórz Trzebnickich. Odławiany z bardzo wielu gatunków drzew liściastych.

Allandrus undulatus (PANZER, 1795)

- Pojezierze Mazurskie: Puszcza Piska, Szeroki Bór (EE44), 22 IV 1974 – 1 ex., leg. J. DOMINIK (coll. MW).
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Strugi ad Antonin, o. 71, 72 (XT91), 26 VII 2010 – 1 ex., leg. MW.
- Nizina Mazowiecka: Ostrów Mazowiecka (ED65), 8 V 1957 – 1 ex., z suchej jabłoni, leg. A. SZUJECKI (coll. MW); Puszcza Kozienicka, Dąbrowa Kozłowska (EC10), 24 VII 1998 – 1 ex., na żerdzi jodłowej leżącej na ziemi, leg. MM.
- Podlasie: Biebrzański PN, (Basen Dolny) Sośnia (FE02), 23 VI 2001 – 1 ex., leg. MW; Białystok - Pietrasze (FD49), 23 VII 2001 – 1 ex., VI 2002 – 2 exx., VIII 2002 – 1 ex., z pułapki Moerickego w ogrodzie, leg. JS.
- Puszcza Białowieska: Białowiecki PN, rez. „Głuszc”, o. 135C (FD95), 20 VI 2000 – 1 ex., leg. MW.

Gatunek znany z 14 krain, występuje głównie na niżu. Częściej niż inne kobielatki spotykany w siedliskach borowych, ale regularnie odławiany również z drzew owocowych.

Pseudeuparius sepicola (FABRICIUS, 1792)

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Puszczykowo vic. (XT29) ad Poznań, 19 IV 2010 – 1 ex. w gałęzi dębowej, leg. PJ; Strugi ad Antonin, o. 70–72 (XT91), 27–31 VII 2010 – 22 exx., leg. MW; Goszczyn ad Antonin, o. 81 (XT91), 29 VII 2010 – 3 exx., leg. MW.

W Polsce rzadko spotykany gatunek, stwierdzany tylko w 6 krainach, głównie południowo-zachodnich. W Lasach Ostrzeszowskich (j.w., XT91) otrząsany (m.in. świeżo przeobrażone chrząszcze) wyłącznie z suchych gałęzi pojedynczych dębów rosnących w starszych uprawach sosnowych.

Phaeochrotes pudens (GYLLENHAL, 1833)

[= *Ph. cinctus* PAYKULL, 1800, non DRURY, 1782]

- *Pojezierze Pomorskie: rez. „Bielinek” nad Odrą vic. (VU46), 28 VI 2010 – 2 exx. z gałęzi dębów, leg. RR.
- Pojezierze Mazurskie: Biebrzański PN, (Basen Środkowy) Góra Wysoki Grąd (FE13), 8 VI 2000 – 1 ex., z dębu, leg. MW.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Strugi ad Antonin, o. 71, 72 (XT91), 29–31 VII 2010 – 3 exx., otrząśnięte z suchych gałęzi dębowych, leg. MW.
- *Nizina Mazowiecka: Puszcza Kozienicka: Kieszek (EC20), 26 VI 2003 – 1 ex., na martwej gałęzi dębowej, leg. MM, Mysie Górki (EB29), 1 VIII 2008 – 1 ex., leg. MM, Dąbrowa Kozłowska (EB19), 13 VII 2001 – 1 ex., na gałęzi dębu, leg. MM.

- Podlasie: Mielnik ad Siemiatycze, ZPK „Głogi” (FD30), 28 VI 2005 – 2 exx., leg. MW.
- *Wyżyna Małopolska: Radom - Las Kapturski (EB09), 19 IV 2000 – 1 ex., z gałęzi dębu zebranej 27 III 2000, leg. et cult. MM, 21 VI 2002 – 1 ex., na uschniętej gałęzi dębowej, leg. MM; Przedborski PK, Dobromierz - Górki, skraj rez. „Bukowa Góra” (DB25), 3 VI 2007 – 1 ex., leg. MW.
Gatunek wyraźnie związany z dębami, rozwija się w suchych gałęziach. W Polsce znany z większości krain.

Gonotropis dorsalis (THUNBERG, 1796)

- *Podlasie: Białystok - Pietrasze (FD49), 13 V 2001 – 1 ex., V–VI 2003 – 1 ex., VIII/IX 2004 – 1 ex., wszystkie z pułapek Moerickego w ogrodzie, leg. JS; rez. „Jesionowe Góry” ad Czarna Białostocka (FE51), 23 VI 2002 – 1 ex. z pułapki Moerickego w łęgu jesionowo-olchowym, leg. JS; Biebrzański PN (Basen Dolny), Grobla Honczarowska, km 0–3 (FE00), 17 VI 2010 – 1 ex., otrząśnięty z martwych gałęzi, leg. MW.
Jedna z najrzadziej spotykanych europejskich kobielatek, w Polsce wykazana z mniej niż połowy krain, przeważnie na podstawie doniesień sprzed ponad 70 lat. Żyje w martwych gałęziach różnych drzew liściastych, a sądząc z powyższych danych także drzew owocowych.

Tropideres albirostris (SCHALLER, 1783)

- Pojezierze Pomorskie: Piła vic. (XU19), o. 167/168, 12 VI 1999 – 1 ex., na stosie drewna dębowego, leg. RR.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Piła (XU28), poligon, 17 VI 2000 – 1 ex., na osikowym pieńku, leg. RR; Piła (XU18), Jez. Piaszczyste vic., 14 VI 1998 – 1 ex., leg. RR.
- Nizina Mazowiecka: Puszcza Kozienicka: Marianów vic. (EC21), 24 V 1997 – 1 ex., na sągu dębowym, 13 VI 1997 – 1 ex., na pociętej osice, leg. MM, rez. „Pionki” (EC20), 5 VII 1995 – 1 ex., na stercie gałęzi osiki w lesie mieszanym, leg. MM, Cecylówka (EC21), 19 X 2003 – 1 ex., na pniu olchy zabitej przez pożar, leg. MM, Dąbrowa Kozłowska (EC10), 22 IV 2000 – 1 ex., spadł z dębu, leg. MM, rez. „Zagożdżon” vic., ad przystanek Przejazd II (EC30), 22 V 1999 – 1 ex., na pniu ściętej iwy, 2 V 2002 – 1 ex., w locie, leg. MM, Kieszek (EC20), 25 VI 2008 – 1 ex., na sągu osikowym, leg. MM.
- Podlasie: Stary Majdan ad Hańsk (FB69), 28 V 1998 – 1 ex., leg. M. HOŁOWIŃSKI; Białystok - Pietrasze (FD49), VI 2002 – 1 ex., 11 V 2003 – 1 ex., 6 VII 2003 – 1 ex., z pułapki Moerickego lub ekranowej w ogrodzie, leg. JS.

- Śląsk Dolny: Wrocław - Pawłowice (XS47), 27 X 1996 – 1 ex., z przesiewki na brzegu stawu w lesie, leg. MW; Wrocław - Zakrzów (XS46), 13 V 2008 – 1 ex., na obumierającej wierzbie, leg. K. ŻUK.
- Wyżyna Małopolska: Radom - Józefów (EB19), 14 VI 1994 – 1 ex., w locie nad łąką, leg. MM; Radom - Las Kapturski (EB09), 15 IV 1994 – 1 ex., na pieńku brzoźowym, leg. MM.
- Beskid Wschodni: Jaworze Dolne ad Pilzno (EA23), 23 V 1995 – 1 ex., leg. MW.

Gatunek znany z całego kraju poza Pobrzeżem Bałtyku i wyższymi górami, rozwija się w martwych gałęziach różnych drzew liściastych.

Dissoleucas niveirostris (FABRICIUS, 1798)

- Pojezierze Mazurskie: Osowiec Twierdza (FE02), torfowisko „Łosia Biel”, 3 VIII 1997 – 1 ex., z przesiewki, leg. MW; Biebrzański PN, (Basen Środkowy) Obwód Ochronny Grzędy, „Wilcza Góra” (FE23), 15 V 2001 – 1 ex., leg. MW; Puszcza Romincka, o. 264, ścieżka edukacyjna „Niezapominajka” vic. (FF02), 27 VII 2005 – 1 ex., leg. MW.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Goraj (XU05) ad Czarnków, łąka poniżej pałacu, 26 V 2007 – 1 ex., leg. RR; Gorzów Wielkopolski, Park Czechówek (WU14), 27 VI 2009 – 1 ex., leg. RR; Puszczykowo vic. (XT29) ad Poznań, 6 V 1995 – 1 ex., leg. PJ; Skoroszów (XT50), 12 V 1995 – 1 ex., leg. MW; Ruda Miłicka (XT61), 30 X 1999 – 1 ex., z przesiewki, 3 V 2002 – 1 ex., na grobli, leg. MW; Strugi ad Antonin, o. 71, 72 (XT91), 26–27 VII 2010 – 1 ex., leg. MW.
- Nizina Mazowiecka: Łomna (DD80), 6 II 1994 – 1 ex., z przesiewki z brzegu stawu, leg. MW; Puszcza Kozienicka: rez. „Zagożdżon” (EC30), 9 VIII 2003 – 1 ex., na uschniętej gałęzi lipowej, leg. MM, Augustów (EC30), 19 V 1996 – 1 ex., z cienkiego pnia grabu wyciętego 21 III 1996, leg. et cult. MM.
- *Wyżyna Małopolska: rez. „Spała” (DC40), prawy brzeg Pilicy, 11 V 1997 – 1 ex., leg. MW; Rogów ad Koluszki (DC24), VII–VIII 1997 – 1 ex., z pułapki Moerickego, leg. JS; Przedborski PK, rez. „Bukowa Góra” ad Dobromierz (DB25), 2 VI 2007 – 1 ex., z przesiewki w buczynie, leg. MW; Pilczyca ad Kluczewsko (DB24), 29 IX 2007 – 1 ex., z przesiewki z brzegu stawu, leg. MW; Łabędziów ad Morawica, starorzeczka Czarnej Nidy (DB72), 29 XI 2009 – 1 ex., z przesiewki, leg. MW.
- Podlasie: Białystok - Pietrasze (FD49), 30 V 1999 – 2 exx., 13 V 2001 – 3 exx., 23 VII 2001 – 4 exx., IX–X 2001 – 7 exx., V 2002 – 3 exx., VI 2002 – 5 exx., VIII 2002 – 1 ex., V–VI 2003 – 6 exx., 6 VII 2003 – 1 ex., 11 X 2003 – 1 ex., wszystkie z pułapek Moerickego w ogrodzie, 9 V 2004 – 11 exx.,

- 7 VII 2004 – 1 ex., z pułapki ekranowej w ogrodzie, leg. JS; rez. „Jesionowe Góry” ad Czarna Białostocka (FE51), 23 VI 2002 – 1 ex., z pułapki Moerickego w młodniku dębowym, 5 VI 2003 – 2 exx., z pułapki Moerickego, leg. JS; rez. „Sokóle” ad Nurzec (FD40), 18 VI 2002 – 1 ex., z pułapki Moerickego, leg. JS; Mielnik ad Siemiatycze, ZPK „Głogi” (FD30), 18 VI 2002 – 4 exx., 5 IX 2002 – 1 ex., 4 VI 2003 – 3 exx., 21 VII 2003 – 2 exx., 18 X 2003 – 1 ex., głównie z pułapek Moerickego, leg. JS; Sobiborski PK, Sobibór (FC80), 19 VIII 2003 – 5 exx., z przesiewki pod jesionami przy szkole, leg. MW; jez. Pereszpa ad Osowa (FB79), 19 VIII 2003 – 1 ex., z przesiewki, leg. MW; Osowiec Twierdza (FE02), 6 VIII 1996 – 1 ex., z przesiewki w lesie na torfie, leg. MW; Biebrzański PN, (Basen Dolny) Sośnia (FE02), 7 VIII 2004 – 1 ex., 20 IX 2004 – 1 ex., z pułapki Moerickego, leg. JS, Grobla Honczarowska (FE00), 17 VI 2010 – 1 ex., z martwych gałęzi, leg. MW.
- Puszcza Białowieska: Topiło (FD73), 6 VII 2000 – 2 exx., leg. JS.
  - Śląsk Dolny: Chrzastawa Wielka (XS56), 5 IV 1998 – 1 ex., leg. MW; Jelcz - Laskowice (XS65), 26 IX 1999 – 13 exx., z przesiewki pod sosnami i jesionami, leg. MW; Wrocław - Niskie Łąki (XS46), 16 IV 1994 – 3 exx., leg. MW.
  - Beskid Wschodni: rez. „Brzoza Czarna w Reczpolu” (FA11), 1 VI 1997 – 1 ex., leg. MW; Hołubla ad Przemyśl (FA11), 4 VI 1997 – 1 ex., z przesiewki, leg. MW.

W Polsce jedna z najpospolitszych kobielatek, poza kilkoma, głównie górskimi krainami podawana z obszaru całego kraju. Rozwijają się prawdopodobnie w opadłych gałęziach i martwych pieńkach różnych drzew i krzewów, bo chrząszcze odławiane są przez cały sezon głównie przy okazji przesiewania ściółki, a tylko wyjątkowo z wiszących gałęzi.

Rhaphitropis marchica (HERBST, 1797)

- Pojezierze Mazurskie: Biebrzański PN, (Basen Środkowy) Obwód Ochronny Kapice, o. 140, 150, 151 (FE13), 6–8 VI 2000 – 2 exx., leg. MW, rez. „Czerwone Bagno”, o. 187 ad Grzędy (FE14), 15 VI 2000 – 7 exx., leg. MW; Osowiec Twierdza (FE02), 3 VI 2002 – 3 exx., z jabłoni, leg. MW; Kuligi - Matnia (FE14), 5 VI 2002 – 1 ex., leg. MW; Kapice (FE13), 31 V 2005 – 2 exx., leg. MW; Puszcza Romincka, Błędziszki (FF02), 3 VIII 2005 – 2 exx., leg. MW.
- Nizina Mazowiecka: Puszcza Kozienicka: rez. „Zagożdżon” (EC30), 10–13 III 2004 – 12 exx., z pędu jemioly *Viscum album* L. z korony świerka zebr. 21 II 2004, leg. MM, Kozłów (EC10), 30 VI 2001 – 1 ex., na uschniętej gałązce jesionu, 30 VII 2004 – 1 ex., na gałęzi osiki, leg. MM, Januszno

- (EC30), 13 VI 2004 – 1 ex., na gałęzi jabłoni w sadzie, 3 VII 2004 – 1 ex., na gałęzi iwy, leg. MM, Kieszek (EC20), 24 VI 2003 – 2 exx., na gałęzi, leg. MM, Brzóza (EC21), 23 VI 2004 – 1 ex. na gałęzi lipowej, leg. MM, Dąbrowa Kozłowska (EC10), 13 VII 2001 – 1 ex., na gałęzi dębowej, leg. MM, Dąbrowa Jastrzębska (EC10), 26 VI 2005 – 1 ex., na konarze osikowym, leg. MM; Bąkowiec (EC50), 17–18 I 2003 – 3 exx., z pieńka wierzby zebr. 22 XII 2002, leg. et cult. MM; Kampinoski PN, szlak Sieraków – Stary Dąb (DC89), 30 V 2010 – 1 ex., leg. MW.
- Podlasie: Białystok - Pietrasze (FD49), 23 VII 2001 – 1 ex., VI 2002 – 3 exx., VIII 2002 – 4 exx., wszystkie z pułapki Moerickego w ogrodzie, 7 VII 2004 – 1 ex., z pułapki ekranowej w ogrodzie, leg. JS; Białystok (FD48), 4 VII 2003 – 7 exx., 29 VIII 2003 – 2 exx., z pułapki Moerickego w sadzie przy Instytucie Biologii UB, leg. JS; Sobiborski PK, Kosyń (FB79), 18 V 2002 – 3 exx., torfowisko wysokie, leg. MW; Osowiec Twierdza (FE02), 7 VI 2000 – 2 exx., las na torfie, leg. MW; Biebrzański PN, (Basen Dolny) Sośnia (FE02), 23 VI 2001 – 2 exx., leg. MW, Barwik (FE01), 30 V 2002 – 1 ex., grądzik za rzeczką Kosódka, leg. MW, Brzeziny (FE00), 5 X 2004 – 5 exx., z pułapki Moerickego w lesie łągowym, leg. JS, Grobla Honczarowska (FE00), 17 VI 2010 – 8 exx., z martwych gałęzi, leg. MW.
  - *Śląsk Dolny: Kotowice ad Siechnice (XS55), 15 VI 1997 – 2 exx., leg. MW.
  - *Wyżyna Małopolska: Radom - Krzewień (EC10), 22 VI 2008 – 1 ex., leg. MM; Radom - Jeżowa Wola (EB09), 10 VI 2000 – 1 ex., na obciętej gałęzi wierzby, leg. MM.
  - Wyżyna Lubelska: Tarnogóra ad Izbica (FB44), 29 V 1979 – 1 ex., leg. MW.
  - *Roztocze: Żurawnica ad Zwierzyniec (FB31), 15 V 2002 – 1 ex., na liściu dzikiej róży, leg. MM; Biała Góra ad Tomaszów Lubelski (FA79), 24 VII 1978 – 1 ex., leg. MW; Kąty Drugie ad Zamość, Wieprzecka Góra (FB51), 16 VI 1989 – 1 ex., leg. MW.
  - Beskid Zachodni: Rytro (DV78), 12 VII 1976 – 1 ex., leg. MW.
  - Beskid Wschodni: Brylińce ad Przemyśl (FA10), 29 V 1998 – 1 ex., leg. MW.
  - Bieszczady: Bystre ad Baligród (EV96), 27 VI 2008 – 1 ex., leg. MW.

Wbrew opinii BURAKOWSKIEGO i in. (1992), tak jak poprzedni, gatunek ten okazuje się pospolity w Polsce. Znany jest już z 17 krain, z większości z nich podawany był wielokrotnie. Odławiany najczęściej z wiszących, obumarłych gałęzi wielu różnych drzew liściastych, wyhodowany został również z pędów jemioli.

Choragus sheppardi KIRBY, 1818

- *Pojezierze Pomorskie: rez. „Bielinek” nad Odrą vic. (VU46), 29 VII 2010 – 9 exx., pod luźną korą stojącego, obumierającego wiązu, leg. PJ.
- Pojezierze Mazurskie: Biebrzański PN, (Basen Środkowy) rez. „Czerwone Bagno” ad Leśniczówka Grzędy (FE14), 1 VIII 1998 – 1 ex., leg. MW.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Promno (XU51) ad Poznań, 1 VII 2000 – 1 ex., wysiany ze ściółki w buczynie, leg. PJ.
- Podlasie: Osowiec Twierdza (FE02), 6 VIII 1996 – 1 ex., z przesiewki w lesie na torfie, leg. MW; Biebrzański PN, Grobla Honczarowska (FE00), 17 VI 2010 – 2 exx., otrząśnięte z gałęzi, leg. RR et MW.

Niepozorna i rzadko poławiana kobielatka, znana z niespełna połowy krain. Najczęściej odławiane są chrząszcze przebywające (diapauzujące?) w ściółce albo pod korą, ich okres aktywności przypada głównie na czerwiec.

Bruchela rufipes (OLIVIER, 1790)

- Pojezierze Pomorskie: Wałcz (WV90), przy torowisku w północnej części miasta, 14 VI 2009 – 1 ex., leg. RR; rez. „Stary Załom” (WU78) ad Człopa, 12 VI 2009 – kilkadziesiąt okazów, leg. RR.
- Pojezierze Mazurskie: Woźnawieś (FE14), 1 VIII 1998 – 1 ex., 31 V 1999 – 1 ex., 5 VI 2002 – 1 ex., przydrożne wysypisko gruzu, na *Reseda lutea* L., leg. MW; Goniądz (FE12), 30 V 2002 – 35 exx., stare wysypisko śmieci, leg. MW.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Gorzów Wielkopolski (WU14), wschodni skraj miasta, 27 VI 2009 – 1 ex., leg. RR; Rydzyna ad Leszno vic. (XT13), 27 VI 2010 – 1 ex., przy linii kolejowej, leg. RR; Piła - Górne (XU19), VI 2009 – 1 ex., leg. RR; Piła - Staszycy (XU18), 21 VII 2009 – 3 exx., leg. RR; Puszczykowo vic. (XT29) ad Poznań, 4 VI 1998 – 3 exx., 6 VI 1998 – 4 exx., 3 VII 1998 – 3 exx., wszystkie na nasypie kolejowym, z *Reseda* sp., leg. PJ; Wapienno (YU05) ad Inowrocław, 17 VI 1995 – 4 exx., 27 VIII 2000 – 2 exx., wszystkie w obrębie kamieniołomu wapienia, z *Reseda* sp., leg. PJ; Kostrzyn (VU72), 5 VII 2003 – 3 exx., na trawniku, z *R. lutea*, leg. MW; Leszno Górne (WT40), 7 VI 2007 – 33 exx., na *R. luteola* L., leg. MW.
- *Nizina Mazowiecka: Puszcza Kozienicka, Januszno (EC30), 1 VII 2009 – 3 exx., na *Reseda* sp., przy torach kolejowych, leg. MM.
- Podlasie: Szostaki (EE90), wysypisko śmieci, 9 VI 2000 – 6 exx., 1 VI 2002 – 10 exx., na *R. lutea*, leg. MW.
- Śląsk Dolny: Wrocław - Huby (XS46), 10 VI 1995 – 5 exx., na *R. lutea*, leg. MW.

- Śląsk Górny: Dąbrowa Górnicza, Wzgórze Gołonowskie (CA77), 25 VI 1994 – 3 exx., leg. J. PLUCIŃSKI (coll. MW).
  - Wyżyna Małopolska: Puszcza Kozienicka, Owadów (EC10), 29 V 2007 – 3 exx., na *Reseda* sp., leg. MM; Radom - Dzierzków (EB19), 19 VI 2009 – 2 exx., na *Reseda* sp., przy torach kolejowych, leg. MM; Trabllice ad Radom (EB08), 11 VII 2009 – 2 exx., przy torach kolejowych, z *Reseda* sp., leg. MM.
  - *Wyżyna Lubelska: Opoka Duża ad Annopol (EB63), 23 V 1993 – 5 exx., leg. MW; rez. „Żmudź” ad Chełm (FB85), 24 VI 2000 – 11 exx., leg. MW.
- Jedyny zasiedlający znaczną większość obszaru Polski przedstawiciel Urodontinae. Występuje praktycznie wszędzie, gdzie przynajmniej kilka lat utrzymują się jego rośliny żywicielskie z rodzaju *Reseda* L., głównie rezedza żółta – *R. lutea*, w nasionach których rozwijają się larwy.

Bruchela suturalis (FABRICIUS, 1792)

- Śląsk Górny: Dąbrowa Górnicza, Wzgórze Gołonowskie (CA77), 25 VI 1994 – 1 ex., leg. J. PLUCIŃSKI (coll. MW).
- Gatunek znacznie rzadszy od poprzedniego, jak on żyje na *Reseda lutea*, ale w Polsce był podawany tylko z 8 krain południowych, w większości na podstawie danych sprzed II wojny światowej.

SUMMARY

New records of 14 species of the Anthribidae are presented, showing that several of them are actually much more common in Poland than demonstrated by previously published records. The records are sorted by the regions adopted for the series Catalogue of the Fauna of Poland, and those marked with an asterisk are first from a given region. Some records (all authorised by M. MIŁKOWSKI) base on reared specimens: *Platystomos albinus* from dead branches of hornbeam *Carpinus betulus*, *Phaeochrotes pudens* from dead oak *Quercus* sp. branches, *Dissoleucas niveirostris* from a cut thin hornbeam trunk, and an outstanding case, *Rhaphitropis marchica* from the mistletoe *Viscum album* growing in a canopy of spruce *Picea abies*.

PIŚMIENNICTWO

- ALONSO-ZARAZAGA M. A. 2011: Anthribidae: Urodontinae. [W:] LÖBL I., SMETANA A. (red.): Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 7. Curculionoidea I. Apollo Books, Stenstrup: 107-109.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1992: Chrząszcze Coleoptera, Curculionoidea prócz Curculionidae. Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXIII, **18**: 1-324.

- CMOLUCH Z. 1989: Chrząszcze – Coleoptera, Kobielatkowate – Anthribidae. Klucze oznacz. Owad. Pol., Warszawa, XIX, **95**: 1-40.
- HOLLOWAY B. A. 1982: Anthribidae (Insecta: Coleoptera). Fauna of New Zealand, **3**: 1-264.
- KUSCHEL G. 1995: A phylogenetic classification of Curculionoidea to families and subfamilies. Memoir Entomol. Soc. Wash., **14**: 5-33.
- MARVALDI A. E., DUCKETT C. N., KJER K. M., GILLESPIE J. J. 2009: Structural alignment of 18S and 28S rDNA sequences provides insights into phylogeny of Phytophaga (Coleoptera: Curculionoidea and Chrysomeloidea). Zoologica Scripta, **38** (1): 63-77.
- MARVALDI A. E., SEQUEIRA A. S., O'BRIEN C. W., FARRELL B. D. 2002: Molecular and Morphological Phylogenetics of Weevils (Coleoptera, Curculionoidea): Do Niche Shifts Accompany Diversification? Syst. Biol., **51** (5): 761-785.
- OBERPRIELER R. G., MARVALDI A. E., Anderson R. S. 2007: Weevils, weevils, weevils everywhere. Zootaxa, 1668: 491-520.
- RHEINHEIMER J. 2004: Illustrierter Katalog und Bibliographie der Anthribidae der Welt (Insecta: Coleoptera). Mitt. Ent. Ver. Stuttgart, **39**, 3-242.
- STACHOWIAK P. 2002: Badania nad rozszedleniem Anthribidae (Coleoptera) w Polsce. Wiad. entomol., **20** (3-4): 137-142.
- TRÝZNA M., VALENTINE B. D. 2011: Anthribidae: Anthribinae, Apolectinae, Choraginae. [W:] LÖBL I., SMETANA A. (red.): Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 7. Curculionoidea I. Apollo Books, Stenstrup: 90-107.
- WANAT M., MOKRZYCKI T. 2005: A new checklist of the weevils of Poland (Coleoptera: Curculionoidea). Genus, **16** (1): 69-117.